

Užimtumo tarnyba darbo rinkoje fiksuoja pirmuosius pokyčius, kuriuos paskatino vasarą Lietuvoje įsigalioję nauji teisės aktai. 13700 Užimtumo tarnybos klientų nuo liepos 1 d. įgijo darbo rinkai besirengiančio asmens statusą. Daugiausiai jų yra Vilniaus rajono (829), Lazdijų (610), Vilniaus miesto (574) ir Vilkaviškio (425) savivaldybėse.

Prasidėjus užimtumo pokyčiams, individualiai vertinamos darbo neturinčių žmonių situacijos ieškant darbo, išryškinamos problemos ir kliūtys. Taip pat peržiūrėtas jų registracijos statusas Tarnyboje.

Pasitaiko, kad darbo ieškantys asmenys nenori pripažinti įsidarbinimą ribojančių aplinkybių, linkę jas neigti arba pripažįsta, tačiau atsisako paslaugų ir pagalbos joms spręsti, nesutinka su darbo rinkai besirengiančio asmens statusu.

„Kai kurie naująjį statusą įgijusieji nerimauja, kad praras socialines garantijas. Pabrėžiu: šie klientai nieko nepraranda, jie ir toliau draudžiami privalomuoju sveikatos draudimu, gali pretenduoti į socialinę paramą“, – aiškino Užimtumo tarnybos Priemonių įgyvendinimo organizavimo skyriaus vedėja Vaida Kamandulienė.

Pagrindinės baimės, kurias įvardija asmenys keičiant statusą – tai nuostata, kad konsultantai nepadės. Neretai vengiama pripažinti savo problemas, apskritai vengiama konsultacijų.

„Visgi dabar dėmesys sutelktas į tai, kokios pagalbos šioms žmonėms reikia, kad jie galėtų priimti darbo pasiūlymus, dalyvauti užimtumo rėmimo priemonėse ar planuoti savarankišką veiklą“, – sakė V. Kamandulienė.

Klientų atvejų analizė parodė, kad net 54,5 proc. darbo rinkai besirengiančio statusą įgijusių žmonių trūksta socialinių įgūdžių arba motyvacijos dirbti. 25,5 proc. neturi galimybių atvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos į darbo vietą. 10,8 proc. turi prižiūrėti arba slaugyti šeimos narį ar kartu gyvenantį asmenį. 9,5 proc. yra apribotas disponavimas pinigineis lėšomis. 5,7 proc. yra priklausomi nuo alkoholio, narkotinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų.

Didžiausią dalį sudaro vyresni nei 50 metų asmenys (69,8 proc.), kas ketvirtas (27,8 proc.) – 30-49 m. amžiaus, o jaunimas (iki 29 m.) – vos 2,5 proc.

Tarp statusą įgijusių – daugiau vyrų (52,4 proc.). Riboto darbingumo asmenys sudaro 15,5 proc. Kompleksines įsidarbinimą ribojančias aplinkybes patiria 3 proc. visų žmonių, kuriems suteiktas šis statusas.

Daugiau nei 100 atvejo vadybininkų padeda tokiems asmenims ieškoti sprendimų. Užimtumo tarnyba glaudžiai bendradarbiauja su savivaldybėmis, socialiniais partneriais ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Atvejo vadybininkams padeda naujas skaitmeninės pagalbos įrankis – socialinės pagalbos žemėlapis, kur skelbiama informacija apie socialines, teisinės, psichologinės pagalbos paslaugas teikiančias įstaigas ir organizacijas konkrečiose vietovėse.

Šiuo metu jau 45 savivaldybėse teikiama profesionali kompleksinė pagalba pagal Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį. Jiems sudaromas individualus planas, nustatomos įsidarbinimą ribojančios aplinkybės ir teikiamos konsultacijos bei paslaugos atsižvelgiant į individualius poreikius.

Planuojama, kad į šio modelio veiklas kitais metais įsitrauks visos šalies savivaldybės ir reikalingas individualias paslaugas gaus visi darbo rinkai besirengiantys asmenys

Nuo liepos 1-osios daugiau nei 70 asmenų, kuriems buvo suteiktas darbo rinkai besirengiančio asmens statusas, jau sugrįžo į darbo rinką – įsidarbino arba pradėjo savarankišką veiklą.

„Kartais vien aiškiai išsakyta problema yra dalis problemos sprendimo. Galbūt ne visi pripažįsta, kad turi problemų arba nežino, kaip ir kur kreiptis pagalbos. Tereikia gilesnio, nuoširdesnio pokalbio su specialistu“, – kalbėjo V. Kamandulienė.

Užimtumo tarnybos duomenimis, spalio 1 d. šalyje buvo 142 tūkst. darbo neturinčių asmenų.

